

ศักยภาพการผลิตและการส่งออกกระเทียม

ปราณี จิตกรณกิจศิลป์*

1. คำนำ

ปัจจุบันเราสามารถแบ่งกระเทียมออกเป็น 3 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์เบา พันธุ์กลาง และ พันธุ์หนัก ซึ่งแต่ละพันธุ์มีลักษณะแตกต่างกันตามที่แสดงไว้ในตารางที่ 1

ส่วนอุณหภูมิที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตและลงหัวกระเทียมคือ ประมาณ 12-18°C ภาคเหนือเป็นภาคที่มีดินฟ้าอากาศเหมาะสมกว่าภาคอื่น ๆ เพราะมีความเย็นตามความต้องการของกระเทียม

2. พื้นที่เพาะปลูกและจำนวนผลผลิต

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่าในปี 2528 เนื้อที่เพาะปลูกทั้งประเทศมีทั้งสิ้น 172,208 ไร่ ลดลงจากปี 2527 เป็นจำนวน 56,816 ไร่ หรือลดลง 25% เพราะในปี 25-27 มีการขยายเนื้อที่เพาะปลูกกระเทียมมากขึ้น ทำให้มีผลผลิตมากและราคาตกต่ำ จึงทำให้เกษตรกรต้องลดการปลูก ประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายลดเนื้อที่ปลูกกระเทียม โดยให้ปลูกถั่วเหลือง ถั่วลิสง และ ผักเป็นพืชทดแทน

ตารางที่ 1 : แสดงลักษณะประจำพันธุ์ของกระเทียม

ลักษณะประจำพันธุ์	พันธุ์เบา ศรีสะเกษ	พันธุ์กลาง บางช้างและเชียงใหม่	พันธุ์หนัก จันทบุรี
อายุเก็บเกี่ยว สถานที่ปลูก	75 วัน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	100-120 วัน ภาคกลางและภาคเหนือ	150 วัน ภาคเหนือตอนบนและ เกษตรกรที่สูงซึ่งมีอากาศ หนาวเย็นและช่วงอากาศ เย็นยาวนาน

* รองศาสตราจารย์ คณะบริหารธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะประจำพันธุ์	พันธุ์เบา ศรีสะเกษ	พันธุ์กลาง บางช้างและเชียงใหม่	พันธุ์หนัก จีน
ขนาดของลำต้น	เล็กแข็งแรง	ใหญ่อวบเตี้ยกว่าพันธุ์เบา	อวบอ้วนกว่าพันธุ์อื่น
ลักษณะลำต้นเมื่อแก่จัด	เอนราบไปกับพื้นดิน	ไม่ล้มเอนลำต้นแห้งเหี่ยว	ไม่ล้มเอน
การบริโภคลำต้น	ไม่ใช้บริโภค	ใช้บริโภคได้	ใช้บริโภคได้
การเรียงของใบ	ใบอยู่ตรงกันข้ามแยกไป 2 ข้างมองคล้ายรูปพัดที่ กางออก	เวียนเป็นวงกลมรอบลำต้น	ช่องระหว่างใบสั้นและ มองดูคล้ายโคนใบทั้งหมด เรียงซ้อนกัน
สีของใบ	เขียว	เขียวกว่าพันธุ์เบา	เขียวกว่าพันธุ์อื่น
ขนาดของใบ	เล็กแคบและยาว	แบนกว้าง	ใหญ่และหนา
ขนาดของหัว	ปานกลาง	ใหญ่กว่าพันธุ์เบา	ใหญ่กว่าพันธุ์เบา
จำนวนกลีบต่อหัว	11-13 กลีบ	9-15 กลีบ	4-8 กลีบ
สีของหัว	ขาวหม่นหรืออมเหลือง	ม่วงปนแดงหรือชมพูอ่อน	ขาวหรือปนม่วง
ลักษณะกลีบ	ปลายกลีบมีเส้นยาวเหนือ กลีบเรียกว่า หางกลีบ	กลีบงอโค้งของกลีบเป็น เหลี่ยม	กลีบก้านกลมไม่มีเหลี่ยม คมตามสันกลีบ
การเรียงของกลีบ	ไม่ซ้อนกัน	เรียงซ้อนเป็นชั้น ประมาณ 2-3 ชั้น	ไม่ซ้อนกัน
ขนาดของกลีบ	ขนาดต่าง ๆ กัน	กลีบชั้นนอกโตกว่ากลีบ ชั้นใน	ใหญ่กว่าพันธุ์อื่น
ผลผลิตสดเฉลี่ย	800-1,500 กก./ไร่	2,000-3,500 กก./ไร่	4,000 กก./ไร่

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 2 : พื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตกระเทียมแห้ง

ปี	พื้นที่ (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2524/25	191,482	118,489	619
2525/26	119,618	114,118	572
2526/27	228,782	107,471	470
2527/28	229,023	125,276	547

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ปี	พื้นที่ (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2528/29	172,208	107,985	627
2529/30	176,716	97,112	549
2530/31	184,300	121,100	656

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรปี 2530/31 ประมาณการจากสำนักงานเกษตรจังหวัดในภาคเหนือ

ในทำนองเดียวกัน ปริมาณการผลิตในปี 2528 ได้ผลผลิตประมาณ 107,985 ตัน ลดลงจากปี 2527 ประมาณ 14% เพราะการลดพื้นที่เพาะปลูก ในปี 2529 มีผลผลิตประมาณ 97,112 ตัน ลดลงจากปี 2528 ร้อยละ 10 แต่ในปี 2530 ผลผลิตเพิ่มสูงขึ้นเป็น 121,100 ตัน อย่างไรก็ตาม ผลผลิตต่อไร่ในปี 2528 ต่ำกว่าในปี 2527 ประมาณ 15% เพราะสภาพดินฟ้าอากาศที่เอื้ออำนวยต่อการปลูกกระเทียม แต่ในปี 2529 ผลผลิตลดลงจากปี 2528 ประมาณ 12.28%

พื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตในจังหวัดต่าง ๆ ประจำปี 2528 ได้แสดงไว้ในตารางที่ 3 เห็นได้ว่าจังหวัดที่ปลูกกระเทียมมากที่สุดคือเชียงใหม่ รองลงมาคือลำพูน และเชียงราย ตามลำดับ ตารางที่ 3 : เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ของกระเทียมปีเพาะปลูก 2529/30 เป็นรายจังหวัด

รายการ	เนื้อที่ ¹		ผลผลิต (ตัน)	ให้ผลผลิตต่อไร่ ²	
	เพาะปลูก (ไร่)	เก็บเกี่ยว (ไร่)		เพาะปลูก (กก.)	เก็บเกี่ยว (กก.)
รวมทั้งประเทศ	176,716	176,075	97,112	550	552
ศรีสะเกษ	4,960	4,874	2,143	432	440
ลำปาง	9,569	9,569	5,206	544	544
อุดรดิตถ์	2,655	2,655	1,341	505	505
เชียงใหม่	52,821	52,795	26,727	506	506
เชียงราย	15,866	15,756	8,425	531	534
แม่ฮ่องสอน	10,415	10,162	5,937	570	584
ลำพูน	40,033	40,016	28,624	715	715
พะเยา	9,992	9,986	4,936	494	494
อื่น ๆ	30,405	30,260	13,773	453	455

หมายเหตุ ¹ไม่รวมเนื้อที่เพาะปลูกกระเทียมกินใบ และเก็บหัวเพื่อทำกระเทียมดอง

²ผลผลิต เป็นผลผลิตกระเทียมแห้งที่ 90 วัน ซึ่งนำหนักคงที่แล้ว

ที่มา : รายงานผลการสำรวจกระเทียม สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

3. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

ต้นทุนในการผลิตกระเทียมส่วนใหญ่จะเป็นต้นทุนผันแปร ซึ่งประกอบด้วย ค่าแรงงาน ค่าวัสดุ และเมล็ดพันธุ์ ส่วนต้นทุนคงที่ ได้แก่ ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตรและค่าใช้ที่ดิน ตารางที่ 4 แสดงรายละเอียดต้นทุนการผลิตกระเทียมในปี 2530 ซึ่งมีต้นทุนรวมต่อ กก. เท่ากับ 14.02 บาท และเกษตรกรสามารถขายกระเทียมแห้งหัวเล็กชนิดละโดยเฉลี่ยในราคา กก.ละ 14.48 บาท ส่วนผู้ขายส่งที่ตลาดกรุงเทพฯ สามารถขายส่งกระเทียมแห้งโดยเฉลี่ยได้ในราคา กก.ละ 33.83 บาท

4. การแปรรูปกระเทียม

ปกติเราสามารถนำกระเทียมมาใช้ประโยชน์ทั้งในรูปอุตสาหกรรม ยา เครื่องสำอาง และเคมี ส่วนในแง่ของอาหาร กระเทียมมีการแปรรูปได้ 7 ประเภท คือ กระเทียมดอง กระเทียมผง กระเทียมตากแห้ง กระเทียมผสมเกลือ กระเทียมผสมเกลือพริกไทย น้ำกระเทียมหวาน และน้ำกระเทียมหวานเข้มข้น

ตารางที่ 4 : ตารางแสดงรายละเอียดต้นทุนการผลิตกระเทียม ปี 2530 หน่วย : บาท/ไร่

รายการ	เฉลี่ยทั้งประเทศ		
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
ต้นทุนผันแปร	4,494.81	3,358.73	7,853.54
1. ค่าแรงงาน	1,070.36	1,632.97	2,703.33
1.1 ค่าแรงงานปลูก-ดูแลรักษา	801.43	1,279.70	2,081.13
เตรียมดิน	268.33	269.98	538.31
คน			
สัตว์	0.47	2.66	3.13
เครื่องจักร	120.47	-	120.47
เตรียมพันธุ์	60.73	91.76	152.49
ปลูก-วางวัสดุคลุมแปลง	232.68	175.62	408.30
ดายหญ้า	107.40	213.02	320.42
ใส่ปุ๋ย	0.88	89.38	90.26
พ่นยาปราบศัตรูพืช	5.36	98.75	104.11
ให้น้ำ	5.11	338.53	343.04

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	เฉลี่ยทั้งประเทศ		
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
1.2 ค่าแรงเก็บเกี่ยว	268.93	353.27	622.20
ถอน	150.79	171.04	321.83
ขนรวบรวม	46.49	46.01	92.50
อื่น ๆ	71.65	136.22	207.87
2. ค่าวัสดุ	3,249.87	1,650.25	4,909.12
พันธุ์	2,141.48	1,530.53	3,672.01
ปุ๋ยคอก	55.48	4.51	59.99
ปุ๋ยเคมี	518.88	-	518.88
ยาปราบศัตรูพืช-วัชพืช	166.26	-	166.26
น้ำมันเชื้อเพลิง	39.55	-	39.55
วัสดุสิ้นเปลืองอื่น ๆ	62.55	25.35	87.90
ฟางคลุมแปลง	265.67	89.86	355.53
3. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	174.58	75.51	250.09
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	1.70	-	1.70
ค่าดอกเบี้ยและค่าเสียโอกาส	172.88	75.51	248.39
ต้นทุนคงที่	6.08	261.56	267.64
ค่าใช้ที่ดิน	6.08	246.02	252.54
ค่าเสื่อมอุปกรณ์เกษตร	-	15.54	15.54
รวมทั้งหมดต่อไร่	4,500.89	3,602.29	8,121.18
ต้นทุนผันแปรต่อไร่โลกกรัม	7.76	5.80	13.56
ต้นทุนคงที่ต่อไร่โลกกรัม	0.01	0.45	0.46
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่โลกกรัม	7.77	6.25	14.02
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	-	-	579.00
ราคากระเทียมแห้งหัวเล็กชนิดละที่เกษตรกร ได้รับโดยเฉลี่ย (บาท/กก.)			14.48
ราคาขายส่งกระเทียมแห้งที่ตลาดกรุงเทพฯ โดยเฉลี่ย (บาท/กก.)			33.83

ที่มา: กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร ฝ่ายวิจัยสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

5. ตลาดของกระเทียม

5.1 ตลาดของกระเทียมภายในประเทศ

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของความต้องการใช้กระเทียมภายในประเทศ กล่าวได้ว่า มี 3 รูปแบบ คือ

- ใช้บริโภคในครัวเรือนซึ่งพบว่ามีปริมาณมากที่สุด (ดูตารางที่ 5)
- ใช้ในอุตสาหกรรมแปรรูปต่าง ๆ เช่น โรงงานทำอาหารสำเร็จรูป โรงงานบะหมี่สำเร็จรูป และบริษัทผลิตภัณฑ์ยา เป็นต้น
- ใช้เพื่อทำพันธุ์สำหรับฤดูผลิตถัดไป เกษตรกรจะเก็บกระเทียมไว้ประมาณ 15.20% ของปริมาณผลผลิตเพื่อใช้ทำพันธุ์ในฤดูผลิตถัดไป (ดูตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 : ปริมาณความต้องการใช้กระเทียมรายปี

หน่วย : ตัน

ปี	ผลผลิต	นำเข้า	ส่งออก	ทำพันธุ์ (%)	ความต้องการบริโภค
2525	118,489	350	1.1	19,148.2 (16.16)	98,689.7
2526	114,118	0.006	0.8	19,961.8 (17.50)	94,155.4
2527	107,471	4.00	0.86	22,878.2 (21.28)	94,595.9
2528	126,845	-	21.3	23,185.3 (18.27)	103,637.4
2529	107,985	-	0.15	19,763.9 (18.3)	88,220.95
2530	97,712	-	0.8	17,771.50 (18.3)	79,339.7
2531	121,660	-	1.4	22,263.78 (18.3)	99,394.82

หมายเหตุ : อัตราการบริโภค/คน/ปี (กก.) โดยเฉลี่ย 2 กก.
(เฉลี่ยจากจำนวนประชากรทั้งหมดกับความต้องการบริโภคต่อปี)

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

จากตารางจะพบว่า ตั้งแต่ปี 2525-2531 ปริมาณความต้องการกระเทียมภายในประเทศค่อนข้างคงที่ ประมาณ 95,000 ตัน/ปี ส่วนปริมาณความต้องการใช้กระเทียมเพื่อการทำพันธุ์จะอยู่ในระดับ 20,000 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 18.3 ของปริมาณผลผลิตในแต่ละปี

ส่วนปริมาณกระเทียมที่ออกสู่ตลาดนั้นพบว่า ในเดือนมีนาคมเป็นช่วงที่มีปริมาณกระเทียมออกสู่ตลาดมากที่สุด คือ ประมาณร้อยละ 48.77 ของผลผลิตทั้งหมด รองลงมาคือ เดือนเมษายนและพฤษภาคม ในปริมาณร้อยละ 21.67 และ 7.39 ตามลำดับ สำหรับเดือนที่มีกระเทียมออกสู่ตลาดน้อยมาก คือช่วงเดือนธันวาคมและมกราคม ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 : ปริมาณของกระเทียมที่ออกสู่ตลาดในแต่ละเดือน

เดือน	ร้อยละของปริมาณกระเทียมที่ออกสู่ตลาดทั้งหมด
มกราคม	0.45
กุมภาพันธ์	10.07
มีนาคม	48.77
เมษายน	21.67
พฤษภาคม	7.39
มิถุนายน	5.45
กรกฎาคม	2.81
สิงหาคม	0.72
กันยายน	2.51
ตุลาคม	0.08
พฤศจิกายน	0.38
ธันวาคม	0.06
รวม	100.00

ที่มา: กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ภาวะราคากระเทียมระหว่างปี 2524-2531 มีรายละเอียดดังนี้

ปี 2524-2525

ภาวะราคาในปี 2524 อยู่ในระดับที่มีแนวโน้มลดลงต่อจากปี 2523 แต่สำหรับปี 2525 ระดับราคาจำหน่ายสูงมาก เนื่องจากผลผลิตได้ลดลงมากจากปี 2524 ประกอบกับมีการกักตุนเพื่อเก็งกำไรในช่วงปลายฤดูการ

สำหรับราคากระเทียมแห้งคละที่เกษตรกรขายได้ในปี 2524 อยู่ในระดับกิโลกรัมละ 7-10 บาท ต่ำกว่าระดับราคาในปี 2523 ซึ่งราคาอยู่ในระดับกิโลกรัมละ 10-12 บาท และในปี 2525 ราคากระเทียมสดคละที่เกษตรกรขายได้เริ่มขยับตัวสูงขึ้นอยู่ในระดับกิโลกรัมละ 15-17 บาท (ดูตารางที่ 7)

สำหรับราคาขายส่งกระเทียมแห้งในตลาดกรุงเทพฯ ในปี 2524 ราคาเฉลี่ยประมาณ กิโลกรัมละ 14 บาท สูงกว่าราคาเฉลี่ยในปี 2523 ซึ่งมีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 12.33 บาท ส่วนราคาขายปลีกในตลาดกรุงเทพฯ ในปี 2524 เพิ่มขึ้นจากปี 2523 เล็กน้อย กล่าวคือ เพิ่มจาก กิโลกรัมละ 22 บาท ในปี 2523 เป็น 25 บาทในปี 2525 ระดับราคาขายส่งและขายปลีกกระเทียมแห้งในตลาดกรุงเทพฯ ได้ขยับตัวสูงขึ้นถึงกิโลกรัมละ 34.95 และ 49.33 บาท ตามลำดับ (ดูตารางที่ 8)

ปี 2526

จากสถานการณ์การค้ากระเทียมที่ผ่านมา ทำให้การค้ากระเทียมในฤดูใหม่ของปี 2526 ต้นตัวขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

สำหรับราคากระเทียมแห้งของที่เกษตรกรขายได้อยู่ในระดับราคากิโลกรัมละ 25-29 บาท และระดับราคาขายส่งกระเทียมแห้งในตลาดกรุงเทพฯ มีแนวโน้มสูงขึ้นตั้งแต่เดือนเมษายน เป็นต้นมา จากกิโลกรัมละ 24 บาทเป็น 49 บาท ในเดือนสิงหาคม และลดลงเหลือ 42 บาทในเดือนธันวาคม และราคาขายปลีกในตลาดกรุงเทพฯ มีราคาสูงขึ้นต่อเนื่องจากปลายปี 2525 กล่าวคือ ในเดือนมกราคม ราคาอยู่ในระดับกิโลกรัมละ 76 บาท และเพิ่มขึ้นสูงสุดเป็น 93 บาทในเดือนกุมภาพันธ์ จากนั้นระดับราคาจะอยู่ในช่วงกิโลกรัมละ 45-60 บาท

ปี 2527

ภาวะราคาในปี 2527 ได้รับผลกระทบจากปี 2526 เนื่องจากระดับราคาในปี 2526 สูงมาก จึงเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรขยายการผลิต ประกอบกับยังมีกระเทียมคงเหลือจากปี 2526 อีกจำนวนหนึ่ง เนื่องจากในฤดูเพาะปลูกนี้เกิดโรคเชื้อราขึ้น ทำให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำลง ผู้ค้าคาดว่าราคาจะสูงขึ้นจึงกว้านซื้อไว้อีกครั้งหนึ่ง

สำหรับราคากระเทียมแห้งของที่เกษตรกรขายได้ในปี 2527 ลดลงอยู่ในระดับกิโลกรัมละ 10-13 บาท และราคาขายส่งและขายปลีกในตลาดกรุงเทพฯ ก็ลดลงอยู่ในระดับราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 22 บาท และ 37 บาท ตามลำดับ (ดูตารางที่ 9)

ปี 2528

ภาวะราคาในปี 2528 ยังคงตกต่ำ เนื่องจากปี 2527 ภาวะตลาดชะงักงัน ขาดพ่อค้ารับซื้อ เพราะขาดสภาพคล่อง เนื่องจากประสบการขาดทุนในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา รัฐบาลพยายามช่วยเหลือโดยมีการปราบปรามการลักลอบนำเข้าอย่างจริงจังและต่อเนื่องยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีการเน้นขยายการค้าไปสู่ตลาดต่างประเทศ โดยเร่งเจาะหาตลาดใหม่ สำหรับระดับราคากระเทียม

แห่งที่เกษตรกรขายได้อยู่ในระดับเฉลี่ยกิโลกรัมละ 5-6 บาท ราคาขายส่งและขายปลีกกระเทียมแห่งที่ตลาดกรุงเทพฯ มีระดับราคาลดลงอยู่ในระดับราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 11 และ 12 บาทตามลำดับ

ปี 2529

ภาวะราคาในปี 2529 ภาวะการค้าเริ่มกระตือรือร้นไปทิศทางที่ดีขึ้น โดยระดับราคามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดทั้งปี กล่าวคือ ระดับราคากระเทียมที่แห่งที่เกษตรกรขายได้ 8-9 บาทต่อกิโลกรัมหรือโดยเฉลี่ยประมาณ 7.50 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งสูงกว่าในปี 2528 ที่ระดับราคาอยู่ระหว่าง 5-6 บาท หรือโดยเฉลี่ย 5.65 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนราคาขายส่งกระเทียมแห่งที่ตลาดกรุงเทพฯ ก็มีระดับราคาสูงขึ้นเช่นกัน กล่าวคือ อยู่ในระดับราคาเฉลี่ยประมาณ 20-21 บาทสำหรับราคาขายปลีกกระเทียมแห่งที่ตลาดกรุงเทพฯ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยมีระดับราคาขายเฉลี่ยประมาณ 29-30 บาท ทั้งนี้เนื่องมาจากได้มีการควบคุมพื้นที่การผลิตโดยมีการลดพื้นที่เพาะปลูกลงประมาณ 7 ของปี 2528 และได้หันไปส่งเสริมการผลิตพืชอื่น ๆ ที่ตลาดต้องการ เช่น ถั่วเหลือง เมล็ดผัก

ปี 2530

ภาวะราคาในปี 2530 อยู่ในระดับดี โดยมีภาวะการค้าที่คล่องตัวดีโดยระดับราคาอยู่ในเกณฑ์สูงและมีแนวโน้มสูงขึ้นในช่วงฤดูกลาง โดยรัฐบาลมีนโยบายควบคุมปริมาณการผลิตให้สอดคล้องกับปริมาณความต้องการ และมีการเข้มงวดต่อการปราบปรามการลักลอบนำเข้าอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีผลทำให้ระดับราคาสูงกว่าฤดูกาลที่ผ่านมาร้อยละ 60 โดยราคาขายส่งกระเทียมแห่งที่ตลาดกรุงเทพฯ มีระดับเฉลี่ยอยู่ที่ 14-15 บาทต่อกิโลกรัม สำหรับระดับราคาขายส่งและปลีกกระเทียมแห่งที่ตลาดกรุงเทพฯ ก็มีแนวโน้มสูงขึ้น โดยมีระดับราคาเฉลี่ย 33-34 และ 41-42 บาทตามลำดับ

ปี 2531

ภาวะราคาในปี 2531 อยู่ในระดับที่มีแนวโน้มอ่อนตัวลง โดยมีภาวะการค้าที่ซบเซาและไม่คล่องตัว ระดับราคามีแนวโน้มต่ำลงในระยะกลางถึงปลายฤดูกาล ทั้งนี้เนื่องจากการขยายพื้นที่การเพาะปลูกเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากกว่าปีที่ผ่านมา กล่าวคือ ในปี 2531 มีพื้นที่เพาะปลูกสูงถึง 215,597 ไร่ เทียบกับปี 2530 มีพื้นที่เพาะปลูกเพียง 176,710 ไร่ และมีปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 97,112 ตันในปี 2530 เป็น 121,660 ตันในปี 2531 ซึ่งอาจมีผลมาจากระดับราคา

ในปี 2530 อยู่ในระดับสูงมาก จึงจูงใจให้เกษตรกรหันมาเพาะปลูกเพิ่มขึ้น ซึ่งทางภาครัฐบาล ได้มีมาตรการช่วยเหลือโดยให้องค์การคลังสินค้า (อคส.) ให้เงินกู้อัตราดอกเบี้ยต่ำแก่พ่อค้าท้องถิ่น เพื่อไปรับซื้อกระเทียมจากเกษตรกร โดยระดับราคาขายส่งกระเทียมแห่งที่ตลาดกรุงเทพฯ มีระดับเฉลี่ยอยู่ที่ 12-13 บาท สำหรับระดับราคาขายส่งและปลีกกระเทียมแห่งที่ตลาดกรุงเทพฯ มีแนวโน้มลดต่ำลง คือระดับราคาเฉลี่ย 21-22 และ 38-39 บาท ตามลำดับ

5.2 การนำเข้ากระเทียมจากต่างประเทศ

กระเทียมที่นำเข้ามาทั้งกระเทียมแห้งและกระเทียมผง เพื่อใช้ในกิจการอุตสาหกรรม เช่น เป็นวัตถุดิบในการผลิตบะหมี่สำเร็จรูป ส่วนใหญ่จะนำเข้าจากไต้หวัน สาธารณรัฐประชาชนจีน การนำเข้ากระเทียมเข้าจากต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะนำเข้ามาใช้ในภัตตาคาร ร้านอาหาร บางแห่ง และนิยมบริโภคเฉพาะในบรรดาผู้มีรายได้สูงเท่านั้น ทั้งนี้เพราะกระเทียมจากต่างประเทศมีหัวใหญ่ มีสีสวยงาม และมีเนื้อมาก ซึ่งมีความสะดวกในการใช้ปรุงอาหาร อันเป็นที่ต้องการของภัตตาคารและร้านอาหารบางแห่ง แม้ว่าจะมีราคาแพงกว่ากระเทียมในประเทศก็ตาม

การนำเข้ากระเทียมเข้าส่วนใหญ่อยู่ในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงธันวาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ผลผลิตกระเทียมภายในประเทศออกสู่ตลาดเกือบหมดแล้ว ปริมาณการนำเข้าในแต่ละปีจะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับราคาขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ และต้นทุนการนำเข้า

การนำเข้ากระเทียมในช่วงก่อนปี 2524 มีปริมาณค่อนข้างสูง โดยเฉพาะในปี 2523 นำเข้า 395 เมตริกตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2522 ถึงร้อยละ 43.6 แต่หลังจากมีประกาศของกระทรวงพาณิชย์ ให้กระเทียมเป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาตนำเข้าเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2523 ทำให้ปริมาณการนำเข้าในปี 2524 เหลือเพียง 17 ตัน ลดลงจากปี 2523 ถึง 96% สำหรับปี 2525 ได้มีการนำเข้า 350 เมตริกตัน เนื่องจากราคากระเทียมในท้องตลาดมีราคาสูงมาก กระทรวงพาณิชย์จึงมอบหมายให้องค์การคลังสินค้านำเข้ามาเพื่อตรึงราคากระเทียมภายในประเทศ หลังจากนั้นปริมาณการนำเข้าก็ลดลงเรื่อย ๆ จนในปี 2528 ไม่มีการนำเข้ากระเทียมเลย (ดูตารางที่ 10)

ตารางที่ 7 : ราคากระเทียมแห้งหัวเล็กชนิดละเอียดที่เกษตรกรได้รับ

หน่วย : บาท/กก.

ปี	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	เฉลี่ย
2521	11.68	8.77	8.96	7.88	9.67	7.88	13.60	14.96	15.62	15.52	14.89	14.08	11.96
2522	14.50	12.67	16.50	4.26	7.00	-	-	7.50	4.63	5.50	7.00	-	7.77
2523	10.58	7.00	9.10	11.10	9.40	12.25	12.90	9.41	9.26	8.63	10.33	8.38	9.77
2524	9.38	6.94	5.03	4.00	6.67	7.00	-	8.38	8.25	-	6.00	8.00	6.86
2525	13.00	12.63	8.50	7.50	9.87	13.00	14.50	15.50	20.42	21.00	22.00	25.00	15.24
2526	15.25	16.50	14.93	29.47	23.03	27.60	33.08	27.66	29.55	25.53	28.87	33.54	24.63
2527	23.43	8.67	9.83	11.00	10.00	9.00	8.87	9.07	15.40	11.99	11.57	8.60	11.00
2528	9.67	10.00	6.09	3.61	4.27	4.38	3.00	4.83	5.30	5.75	4.20	9.00	5.65
2529	7.97	5.00	7.15	6.59	7.72	8.48	9.45	-	-	-	-	-	7.50
2530	13.50	11.50	10.89	16.05	20.45	-	-	-	-	-	-	-	14.48
2531	17.25	15.63	16.81	13.55	12.03	9.36	10.12	-	9.58	10.66	-	-	12.77

ที่มา : ศูนย์สถิติการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 8 : ราคาขายส่งกระเทียมแห้งที่ตลาดกรุงเกษม

หน่วย : บาท/กก.

ปี	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	เฉลี่ย
2521	19.38	8.31	6.97	6.78	14.00	15.66	15.74	19.17	22.09	20.67	18.78	18.75	15.62
2522	18.40	17.67	17.75	17.78	13.00	13.00	13.33	13.58	13.60	13.55	10.75	11.75	14.52
2523	15.00	18.50	12.75	6.31	8.75	9.75	9.44	11.81	12.50	12.88	14.75	16.00	12.37
2524	12.63	10.75	8.13	7.38	11.94	12.92	13.92	15.58	17.83	17.21	17.33	24.44	14.11
2525	31.13	32.75	13.75	18.75	30.38	27.50	29.25	33.75	36.75	52.75	56.75	55.88	34.95
2526	46.58	19.75	16.75	24.00	35.88	37.13	48.38	49.38	44.88	41.38	41.13	42.50	37.33
2527	33.75	14.63	12.63	24.25	27.00	25.38	24.25	25.75	22.50	18.63	16.25	16.25	21.81
2528	15.13	12.25	8.33	7.31	9.75	10.00	10.38	10.38	11.00	12.25	11.63	16.19	11.24
2529	17.50	15.31	9.63	13.67	14.83	18.21	21.76	23.32	20.75	25.31	31.77	31.22	20.27
2530	36.52	40.30	13.22	19.75	25.21	30.63	32.35	35.21	36.21	41.33	46.60	47.34	33.83
2531	47.25	16.12	13.77	17.35	22.67	20.20	21.88	23.54	21.30	19.32	18.91	18.34	21.72

ที่มา : กองระดับราคา กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ 9 : ราคาขายปลีกกระเทียมแห้งตั้งดูที่ตลาดกรุงเทพฯ

หน่วย : บาท/กก.

ปี	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	เฉลี่ย
2521	29.26	29.71	30.32	30.05	30.32	31.27	30.40	29.33	32.54	32.27	33.09	31.72	30.86
2522	30.74	30.28	29.77	28.67	28.67	24.84	22.56	21.85	22.92	23.68	23.71	23.10	25.90
2523	23.34	25.05	26.96	22.46	22.10	21.40	21.04	19.81	19.62	20.11	21.85	23.64	22.28
2524	24.52	24.06	21.89	21.22	22.12	23.81	24.35	25.39	26.13	26.98	28.14	25.44	25.33
2525	42.10	52.38	37.94	35.96	38.69	31.61	40.32	46.45	47.40	67.51	71.46	72.20	49.33
2526	76.08	93.01	45.82	49.03	51.54	55.57	59.61	66.94	68.10	64.86	58.10	60.46	62.43
2527	60.25	42.08	29.52	34.10	38.21	38.79	37.93	35.26	36.16	35.88	31.63	29.95	37.48
2528	27.64	24.40	23.60	23.68	23.28	22.52	19.27	19.41	21.62	22.08	22.22	23.15	22.72
2529	24.27	28.20	28.42	28.46	24.43	25.62	27.37	28.10	28.21	34.37	40.31	40.47	29.85
2530	43.37	48.21	25.10	29.35	33.26	36.53	41.20	45.55	45.61	46.72	52.11	53.22	41.85
2531	55.67	25.33	22.21	27.42	32.53	31.21	33.44	35.72	33.38	29.28	27.12	26.33	31.63

ที่มา : กองระับราคา กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์

5.3 การส่งออกกระเทียม

ประเทศไทยเริ่มส่งกระเทียมออกไปจำหน่ายต่างประเทศตั้งแต่ พ.ศ. 2505 เป็นต้นมา แต่ปริมาณการส่งออกยังไม่มากเท่าที่ควร ในระยะแรกส่งไปยังประเทศสาธารณรัฐกัมพูชา ประชาธิปไตย และประเทศในแถบตะวันออกเฉียงใต้เป็นส่วนใหญ่ ใน พ.ศ. 2516-2521 ปริมาณ และมูลค่าที่ส่งออกไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงมากนัก ยกเว้น พ.ศ. 2518 มีการส่งออกไปยังต่างประเทศ มากที่สุด 517.31 เมตริกตัน มูลค่า 3.6 ล้านบาท ลดลงเหลือ 5.12 เมตริกตัน มูลค่า 0.1 ล้านบาท ใน พ.ศ. 2519 เพิ่มขึ้นเป็น 14.55 เมตริกตัน มูลค่า 0.2 ล้านบาท ใน พ.ศ. 2520 และ ในระยะ 3 เดือนแรกของ พ.ศ. 2521 ส่งออกจำนวน 22.01 เมตริกตัน มูลค่า 0.2 ล้านบาท

ประเทศที่นำเข้าจากประเทศไทยที่สำคัญได้แก่ มาเลเซีย สิงคโปร์ และญี่ปุ่น โดยมี ประเทศสิงคโปร์เป็นลูกค้าประจำ ส่วนประเทศอื่น ๆ มีการนำเข้าบ้างเป็นบางปี สำหรับในปี 2528 นี้ ปรากฏว่ามีการส่งออกกระเทียมประมาณ 21 เมตริกตัน มูลค่า 0.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2527 ซึ่งส่งออกได้ 900 กิโลกรัม มูลค่า 5,816 บาท หรือส่งออกได้เพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัว ตลาดจำหน่ายส่วนใหญ่มีใช้ตลาดประจำเช่นสินค้าเกษตรกรรมอื่น ๆ ตลาดที่ไทยส่งกระเทียม ไปขายมีปริมาณมากที่สุดในปี 2528 ได้แก่ ญี่ปุ่น ส่งออกคิดเป็นร้อยละ 94 ของปริมาณส่งออก รวมทั้งสิ้น ที่เหลือร้อยละ 6 ส่งออกไปยังประเทศซาอุดีอาระเบีย สิงคโปร์ และสหพันธ์สาธารณรัฐ เยอรมัน

จากสถิติที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า ตลาดส่งออกกระเทียมยังคงไม่แน่นอน และยังไม่สามารถ ขยายตลาดในต่างประเทศ เพื่อช่วยระบายผลผลิตในช่วงต้นฤดูได้ ทั้งนี้สาเหตุสำคัญเนื่องมาจาก ข้อจำกัดทางด้าน การตลาด และคุณภาพของผลผลิตยังไม่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคใน ต่างประเทศ

ตารางที่ 10 : ปริมาณและมูลค่าการนำเข้า-ส่งออกกระเทียม ปี พ.ศ.2516-2530

ปี	การนำเข้า		การส่งออก	
	ปริมาณ (เมตริกตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (เมตริกตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2516	428.311	2.539	150.365	0.723
2517	116.084	1.161	826.522	4.431
2518	3,749.795	30.416	517.313	3.597

ปี	การนำเข้า		การส่งออก	
	ปริมาณ (เมตริกตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (เมตริกตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2519	2,205.277	18.770	5.124	0.057
2520	4,402.806	37.547	14.545	0.180
2521	568.732	6.991	221.135	1.747
2522	269.415	4.854	208.154	1.627
2523	117.891	1.231	67.301	0.534
2524	208.113	3.115	19.121	0.230
2525	30.350	0.081	1.120	0.021
2526	0.060	0.005	0.832	0.043
2527	4.500	0.041	0.900	0.005
2528	-	-	21.320	0.243
2529	-	-	เล็กน้อย	0.010
2530	-	-	1	0.044

ที่มา : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์
: กรมศุลกากร

การส่งออกกระเทียมไปต่างประเทศมีปริมาณมากในปี 2516-2518 โดยมีปริมาณ 150 เมตริกตัน, 826 เมตริกตัน และ 517 เมตริกตัน ตามลำดับ โดยมีมูลค่า 4 ล้านบาท ในปี 2517 และ 3.5 ล้านบาทในปี 2518 จากนั้นการส่งออกก็เริ่มลดน้อยลงเรื่อยมา มีการส่งออกเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในปี พ.ศ. 2521 และ 2522 โดยมีปริมาณ 221 เมตริกตัน และ 208 เมตริกตัน มีมูลค่าประมาณ 1 ล้านบาท และในปัจจุบันก็มีการส่งกระเทียมออกไปยังต่างประเทศน้อยมาก ในปี พ.ศ. 2530 มีปริมาณ 1 เมตริกตัน ด้วยมูลค่า 0.044 ล้านบาท (ดังตารางที่ 10)

บรรณานุกรม

กรมวิทยาศาสตร์บริการ, กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน. เอกสารเผยแพร่เรื่องกระเทียม และผลิตภัณฑ์จากกระเทียม. 2531.

กรมวิชาการเกษตร. เอกสารเผยแพร่เรื่องกระเทียม. 2531.

กองระดับราคา, กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. ข้อมูลเบื้องต้นของระดับราคากระเทียม. 2531.

กองวิจัยสินค้าและตลาด, กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. กระเทียม. 2529.

กองเศรษฐกิจการตลาด, กรมการค้าภายใน. ข้อมูลเบื้องต้นเรื่องกระเทียม. 2529.

ศูนย์สถิติการเกษตร, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. รายงานผลการสำรวจกระเทียม 2528/2529. เอกสาร สถิติการเกษตร เลขที่ 357, 2529.

ศูนย์สถิติการเกษตร, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. เอกสารสถิติสินค้าเข้าออกเกษตรกรรม. ฉบับที่ 10, 2529.